

Πρότυπο Γυμνάσιο Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης
Ελένη Χρ. Γκόνου, φιλόλογος, δρ. Ιστορίας της Τέχνης
Σχολικό Έτος 2021-22

*Μία ολιστική διδακτική προσέγγιση
της ραψωδίας I της Ιλιάδας σύμφωνα με τα
Νέα Προγράμματα Σπουδών*

Το μεγάλο δίλημμα του Αχιλλέα και ο ρόλος της πειθούς

Ραψωδία Ι ολόκληρη (713 στίχοι)

Αναλυτικά οι στίχοι 221- 662

Ο Αχιλλέας υποδέχεται την πρεσβεία. Ingres, Jean-Auguste-Dominique, 1801

Σκοποί σύμφωνα με τα Νέα ΠΣ

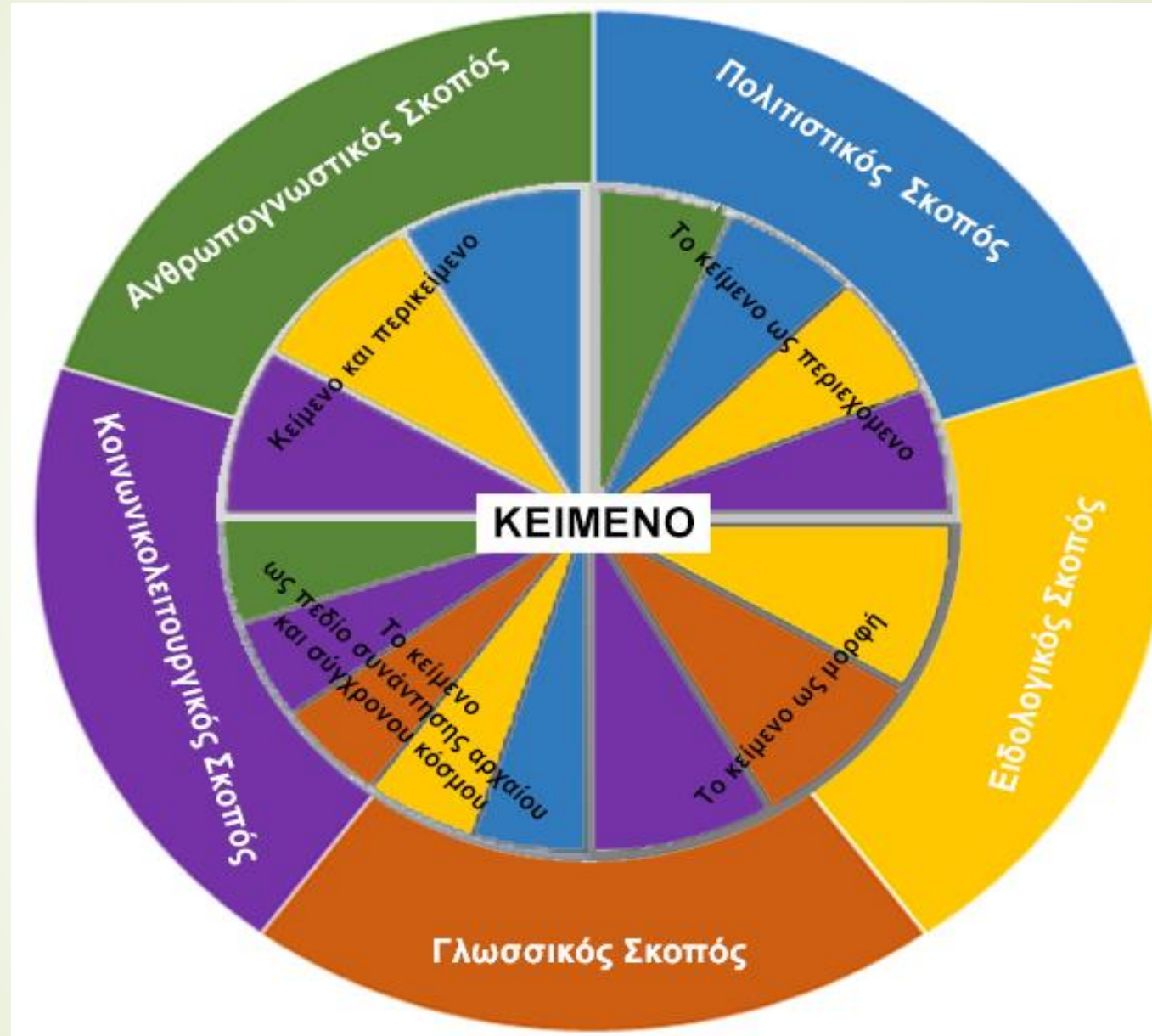
Ανθρωπογνωστικός σκοπός (μελέτη του ανθρώπου και της δράσης του στη συγχρονία και τη διαχρονία)

Πολιτιστικός σκοπός (ιδέες και αξίες του ελληνικού πολιτισμού)

Γλωσσικός σκοπός (μελέτη χωρίων από τη ν.ε. στην α.ε. και πάλι στη ν.ε., με σκοπό την καλύτερη γνώση της ελληνικής γλώσσας και τη διαπίστωση της συνέχειάς της)

Ειδολογικός σκοπός (ολιστική προσέγγιση, μέθοδος project, συνεργατικές τεχνικές, ρητορικές ασκήσεις, δημιουργική γραφή)

Κοινωνικολειτουργικός σκοπός (σχολικός και κοινωνικός γραμματισμός με άξονα τις σύγχρονες επικοινωνιακές απαιτήσεις, που είναι πολυτροπικές, δημιουργία ενεργών πολιτών).

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Να μελετούν αρχαία ελληνικά κείμενα και να μπορούν να προσδιορίζουν την κεντρική δομή τους, με βάση τα πρόσωπα, τον τόπο, τον χρόνο, τις αιτίες και τα αποτελέσματα των ενεργειών τους

Να συνεξετάζουν τη μορφή με το περιεχόμενο του κειμένου ολιστικά και ισότιμα

Να διαχειρίζονται το εκπαιδευτικό υλικό, έντυπο ή/και ψηφιακό, με σταδιακά μεγαλύτερη ευχέρεια

Να αναγνωρίσουν τη δύναμη του πειστικού και καλά οργανωμένου λόγου.

Να ασκηθούν και οι ίδιοι στον δημοκρατικό διάλογο, την επιχειρηματολογία και την πειθώ, τη συνεργασία και την επικοινωνία

Να καλλιεργήσουν κριτική και δημιουργική σκέψη και άλλους πολυγραμματισμούς, όπως η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και η εκτίμηση του θεάτρου και της τέχνης

Να υιοθετήσουν κάποιες σημαντικές ηθικές αξίες του αρχαίου κόσμου

Να κατανοήσουν τη σημασία του ρόλου ενός ηγέτη σε μια κρίσιμη κατάσταση

Να κατανοήσουν τον διαχρονικό και πανανθρώπινο χαρακτήρα των προβλημάτων που παρουσιάζονται στην ενότητα

Οργάνωση της διδασκαλίας και απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Διδακτικές ώρες: 5

Μοντέλο διδασκαλίας: Διαλεκτικό - διερευνητικό

Μέθοδος: Ερμηνευτική μέθοδος.

Διδακτικές αρχές: Αρχή της βιωματικότητας, αρχή της επικαιρότητας, αρχή της εποπτείας.

Διδακτικές τεχνικές: Κειμενοκεντρική προσέγγιση, Κατευθυνόμενος διάλογος, Στοχευμένες ερωτήσεις, Διερευνητική μάθηση, Ομάδες εργασίας.

Μέσα-εργαλεία (διδακτικά-εποπτικά): Φύλλα Εργασίας (ψηφιακά και έντυπα), εικόνες, Η/Υ, διαδραστικός πίνακας και video-projector, εννοιολογικοί χάρτες (σχεδιασμός στον πίνακα ή με το σχετικό εργαλείο της e-class ή το εκπαιδευτικό λογισμικό Smart), Διαδίκτυο (σώματα κειμένων έγκυρων φιλολογικών ιστοχώρων)

Πορεία διδασκαλίας: Τριμερής (Όλο – Μέρη – Όλο)

Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές: Α.Ε. Γλώσσα, Ν.Ε. Λογοτεχνία, Ν.Ε. Γλώσσα, Αισθητική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Ιστορία, Πληροφορική

Διδακτική προσέγγιση

Μέθοδος ανεστραμμένης τάξης: ΟΛΟ

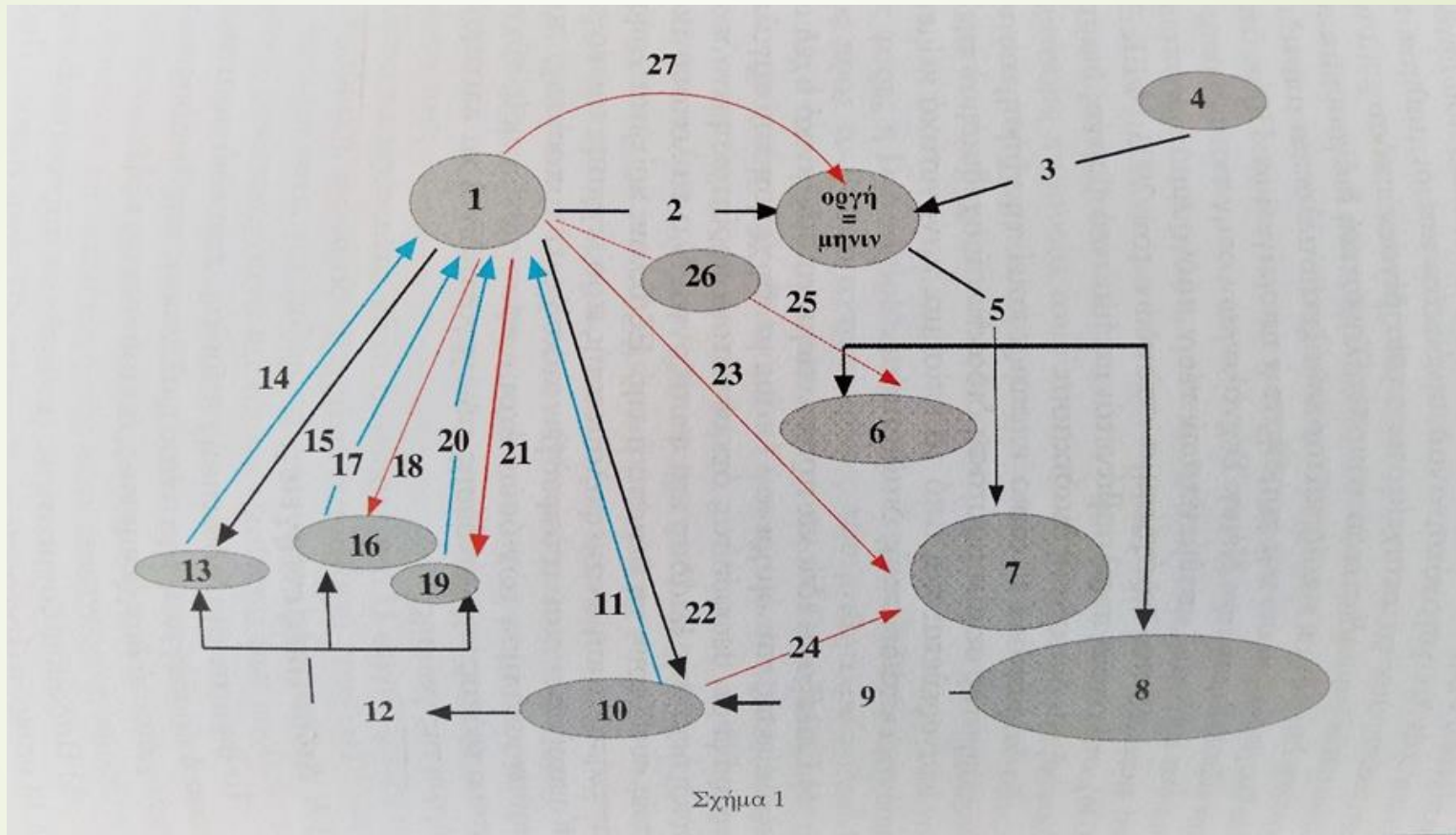
Ανάθεση ανάγνωσης ολόκληρης της ραψωδίας Ι με μία αναγνωστική οδηγία στο σπίτι (προσδιορισμός θεματικών ενοτήτων και υποενοτήτων του κειμένου και εξαγωγή πλαγιοτίτλων)

Προαπαιτούμενες ενέργειες:

- Χωρισμός των μαθητών σε 4 ομάδες (τρεις ομάδες των 6 και μία των 8 μαθητών, χωρισμένη σε δύο υποομάδες), με τα ονόματα «**Οδυσσέας**», «**Αχιλλέας**», «**Φοίνικας**» και «**Αΐαντας**»
- Γενική αναφορά στους **τρόπους και μέσα πειθούς**

Συμπλήρωση εννοιολογικού χάρτη με κάποια βασικά στοιχεία της υπόθεσης

Πηγή: Μ.Ζ. Φουντοπούλου, *Το προσδιοριστικό πλαίσιο της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών από Μετάφραση*, εκδ. Γρηγόρη, 2010, σ. 196

Φάσεις/στάδια διδασκαλίας

1^η διδακτική ώρα

- Σύνδεση με τα προηγούμενα – Αφόρμηση (Προβολή έργων τέχνης με σκηνές της ραψωδίας – ανάγνωση εικόνων)
- Κατανόηση / Ερμηνεία: ΜΕΡΟΣ
- Συνοπτική παρουσίαση των στίχων 1-220 από τη διδάσκουσα και εργασία των μαθητών σε ομάδες πάνω στους στίχους 221- 662 (σε συνεχόμενο δίωρο)

2^η διδακτική ώρα

- Παρουσιάσεις των πρώτων εργασιών των ομάδων – Αλληλεπίδραση ομάδων
- **Δημιουργία ενός ενιαίου εννοιολογικού χάρτη** με την επικόλληση των επιμέρους ενν. χαρτών που έχουν σχεδιάσει όλες οι ομάδες σε ένα τοίχο της τάξης ή σε ένα μεγάλο χαρτόνι (αρχή της εποπτείας). Εναλλακτικά: δημιουργία ψηφιακών χαρτών και ανάρτησή τους στον ΤΟΙΧΟ της e-class ως εργασία στο σπίτι

3^η διδακτική ώρα

- Υπόλοιπες εργασίες των ομάδων – παρουσιάσεις στην τάξη

4^η διδακτική ώρα

Δραστηριότητα ενσυναίσθησης. Εφαρμογή της θεατρικής τεχνικής **«Διάδρομος συνείδησης»** - Ακρόαση του τραγουδιού «Οι παλιοί μας φίλοι» του Δ. Σαββόπουλου

Ο μαθητής που υποδύεται τον Αχιλλέα εκφράζει ελεύθερα τη δική του απόφαση ανεξάρτητα από το κείμενο και την αιτιολογεί. Αν είναι ίδια με του Αχιλλέα, αναφέρει ακριβώς τα λόγια του ήρωα (στ. 649-653). Αν όχι, την αιτιολογεί. Στο τέλος όμως κλείνει τον λόγο του αναφέροντας την πραγματική απόφαση του ήρωα με στίχους του κειμένου.

Ερωτήσεις προς την ολομέλεια

«Εσείς τι θα κάνατε στη θέση του;»

«Πιστεύετε ότι η στάση του Αχιλλέα παρέμεινε εντελώς άκαμπτη και ανυποχώρητη από την αρχή ως το τέλος της συζήτησης που είχε με τα μέλη της πρεσβείας ή όχι;

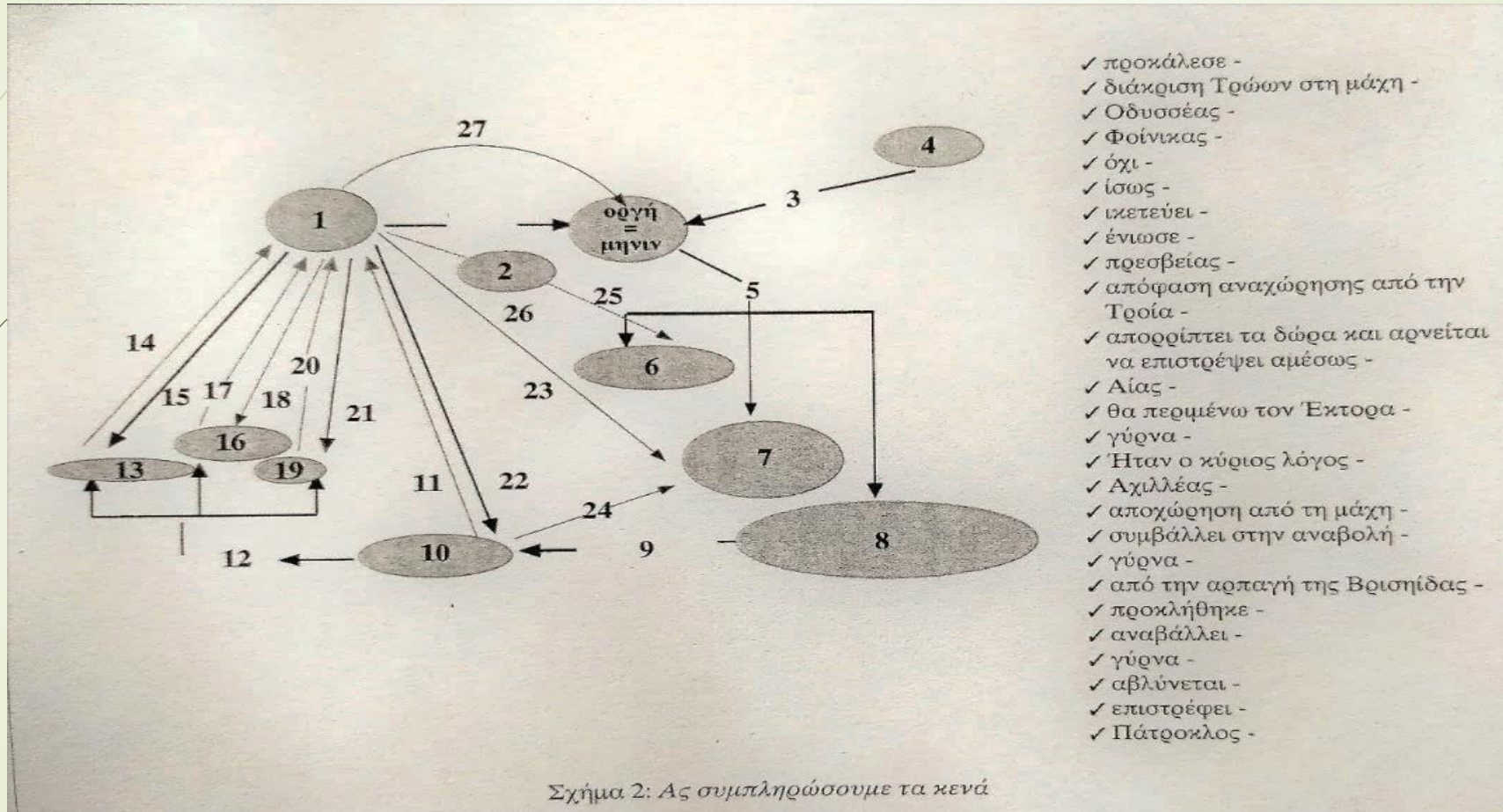
Ολοκλήρωση: Σύντομη επανάληψη των τελευταίων γεγονότων που αναφέρονται στους στίχους 663-713 της ραψωδίας Ι

4^η διδακτική ώρα

Ανακεφαλαίωση της ραψωδίας: ΟΛΟ

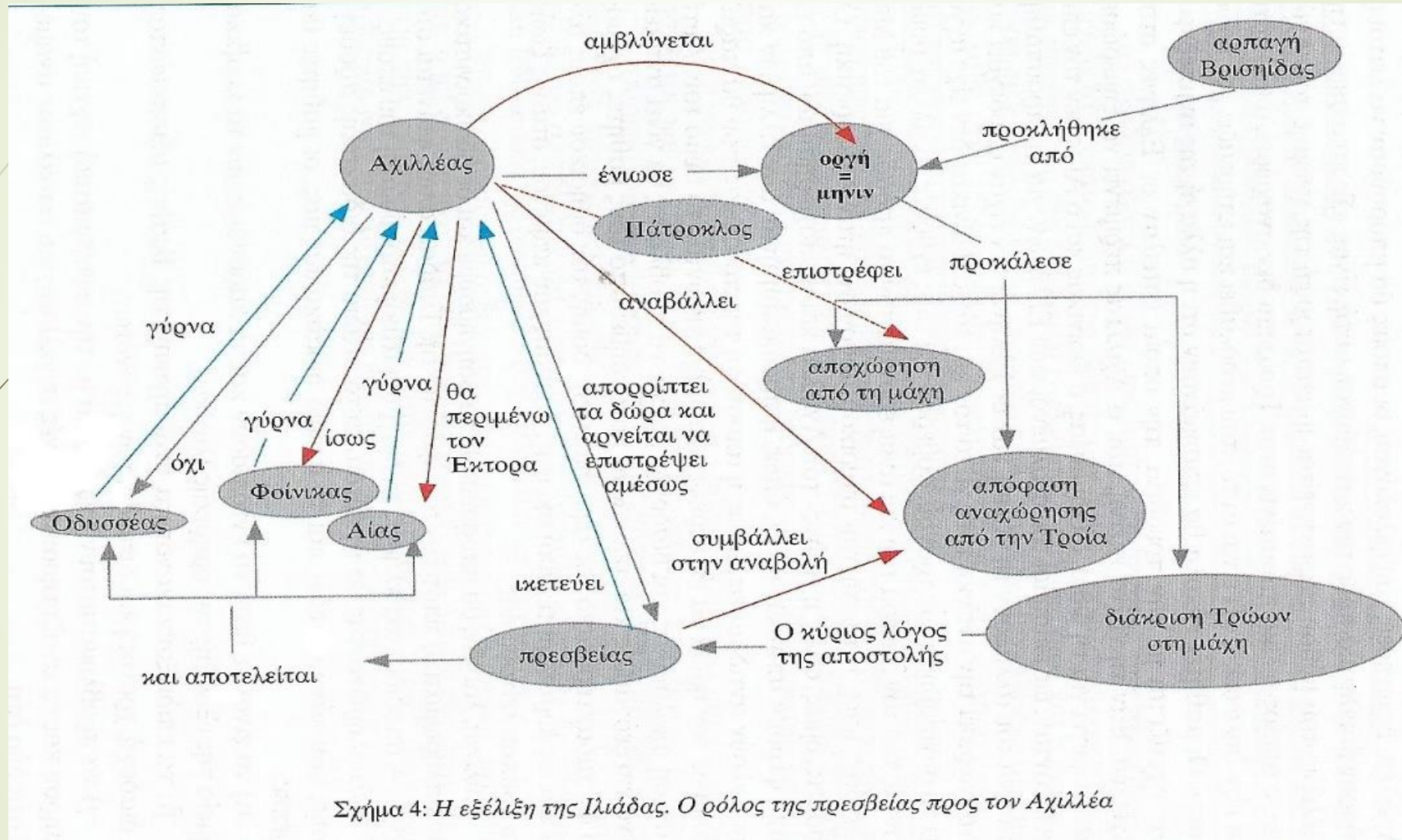
Αξιολόγηση και ανακεφαλαίωση με χρήση εννοιολογικών χαρτών

Πηγή: Μ.Ζ. Φουντοπούλου «Το προσδιοριστικό πλαίσιο της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση», εκδ. Γρηγόρη, 2010, (σ. 199)

Προβολή του χάρτη συμπληρωμένου στον διαδραστικό πίνακα

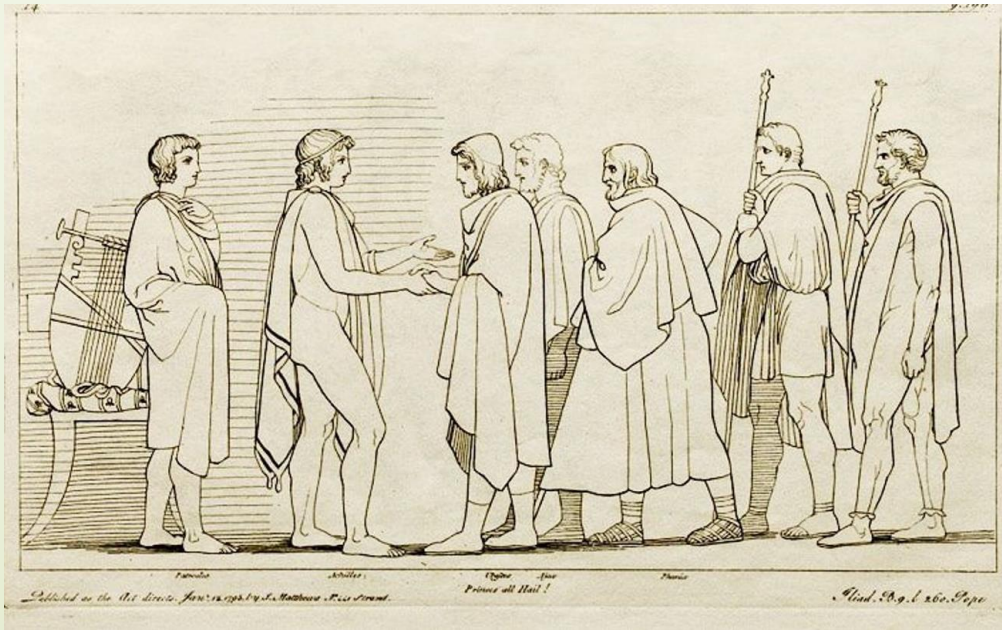

Σχήμα 4: Η εξέλιξη της Ιλιάδας. Ο ρόλος της πρεσβείας προς τον Αχιλλέα

5^η διδακτική ώρα

- Χωρισμός της τάξης σε δύο ομάδες για αγώνα λόγων με θέμα: «Πρέπει να θυσιάζει κανείς το ατομικό του συμφέρον για το κοινωνικό όφελος ή όχι;» (32')
- Ερωτήματα: «Τι θα έχανε η Ιλιάδα, αν δεν υπήρχε η ραψωδία Ι;», "Τι κερδίσαμε εμείς από τη ραψωδία Ι;".
- Συμπλήρωση ρουμπρίκας στο σπίτι:

https://docs.google.com/document/d/19AbVi1D_PHcRqWBM23CzGkqAiVJTD4_tE2YzDci0ZXQ/edit?usp=sharing

Ο Πάτροκλος υποδέχεται την πρεσβεία. Χαλκογραφία σε σχέδιο του John Flaxman, 1805

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο εργασίας

Α΄ ΟΜΑΔΑ: ΟΔΥΣΣΕΑΣ (6 άτομα)

Εντοπίστε στο κείμενο τα επιχειρήματα του Οδυσσέα και αποτυπώστε σε έναν εννοιολογικό χάρτη σαν τον παρακάτω

Λόγος

Αρτίλογος

Πολλές ανιότητες
των Αχαιών - Έκτορα

Θα έχεις ζυγείς

Συμβουλή
Πατρό

Τα δώρα που
θα του δοθούν

μεγάλη δόξα

Οδυσσέας

Αχιλλεύς

Δεν τον ενδιαφέρει ο Έκτορας

Άρνηση των δώρων

Εκφράζει την
ματαλότητα του πολέμου

Μη αναγνώριση
της αγίας του ταύρου

Ας σώσει τον Αχαιών
το γέρας που έβρισαν...

➤ **Δομή του λόγου του Οδυσσέα (πρόλογος - κύριο μέρος – επίλογος)**

Σημειώστε τους σχετικούς στίχους και αξιολογήστε τον ως προς τις αναλογίες των μερών του και ως προς την ύπαρξη κάποιων σημαντικών στοιχείων (συνοχή, σαφήνεια, κλιμάκωση των επιχειρημάτων, αλληλουχία, ομαλή μετάβαση από τη μία ιδέα στην επόμενη).

➤ Βρείτε **εκφραστικούς τρόπους** (λέξεις, φράσεις ή και ολόκληρους στίχους μέσα στο λόγο του Οδυσσέα), **με ιδιαίτερη βαρύτητα και δύναμη πειθούς**, καταγράψτε τους και αιτιολογήστε την επιλογή σας.

➤ Μετά από τη μελέτη του λόγου του Οδυσσέα, **τι γνώμη σχηματίζετε για τη ρητορική του; Επιβεβαιώνεται ο έπαινος του Τρώα Αγήνορα γι' αυτόν στη ραψωδία Γ, στ. 216-223;** Μπορείτε να θυμηθείτε ανάλογες περιπτώσεις και στα δύο έπη, όπου ο Οδυσσέας αξιοποιεί τις ρητορικές του δεξιότητες;

Να ηθογραφήσετε τον Οδυσσέα και να δείξετε τα συναισθήματά του στη σκηνή με βάση το κείμενο. Συναντάμε κάποια νέα στοιχεία για τον χαρακτήρα του;

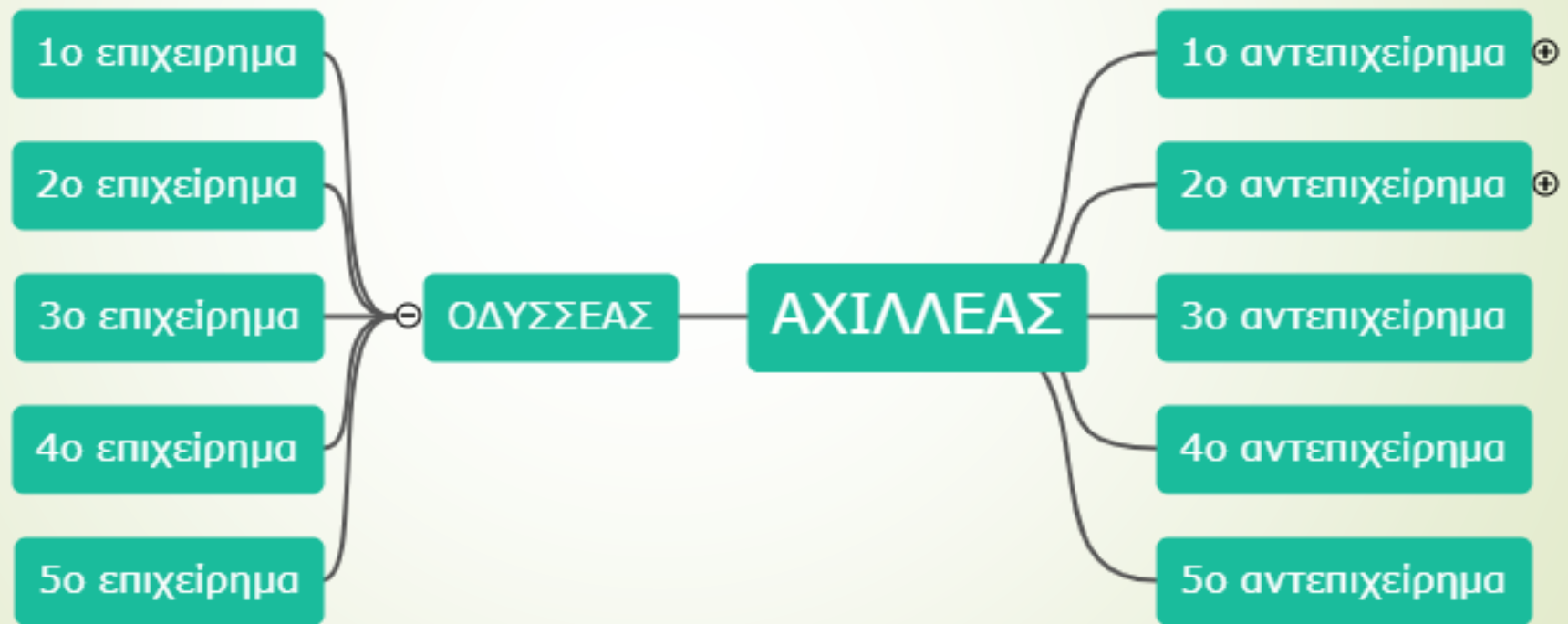
Συναισθήματα Οδυσσέα

Έθος Οδυσσέα

2^ο Φύλλο εργασίας

Β' ΟΜΑΔΑ: ΑΧΙΛΛΕΑΣ (6 άτομα)

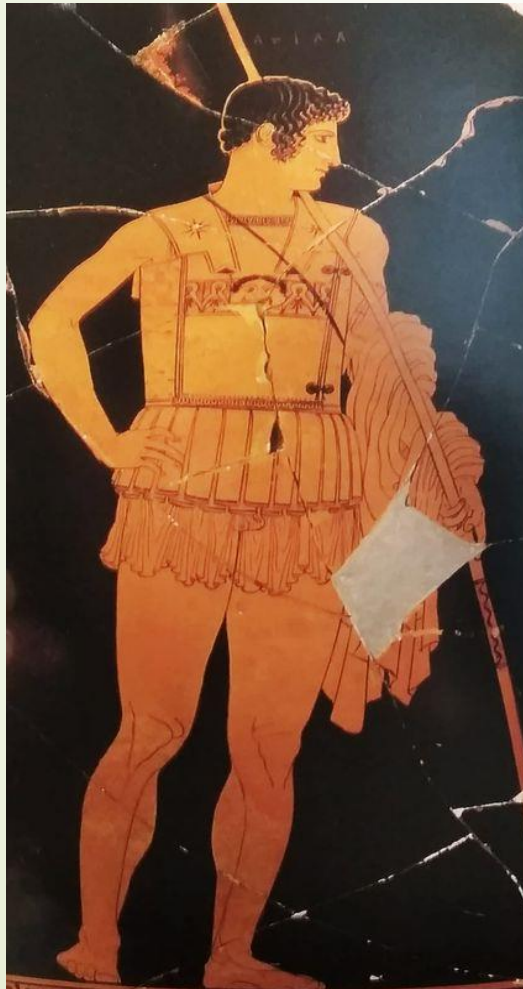
Εντοπίστε στο κείμενο τα **αντεπιχειρήματα** του Αχιλλέα και τα αποτυπώστε τα σε έναν **ενοιολογικό χάρτη**, όπως ο παρακάτω.

-
- Να βρείτε τη **δομή του λόγου του Αχιλλέα** (πρόλογος - κύριο μέρος – επίλογος) σημειώνοντας τους σχετικούς στίχους και να την αξιολογήσετε ως προς τις αναλογίες των μερών της και ως προς την ύπαρξη κάποιων σημαντικών στοιχείων (συνοχή, σαφήνεια, κλιμάκωση των επιχειρημάτων, αλληλουχία, ομαλή μετάβαση από τη μία ιδέα στην επόμενη).
  - **Είναι ο λόγος του Αχιλλέα το ίδιο οργανωμένος** όπως του Οδυσσέα; Ναι ή όχι και γιατί;
  - Στα λόγια του ήρωα κυριαρχούν κάποιες **σημαντικές αξίες της ομηρικής εποχής**, όπως η ειλικρίνεια, η αναγνώριση της ευγνωμοσύνης, η τιμή, η αγάπη για τη γυναίκα - σύντροφο και η δικαιοσύνη. Να εντοπίσετε τα αντίστοιχα χωρία στο κείμενο και να συζητήσετε με τις υπόλοιπες ομάδες στην τάξη αν οι αξίες αυτές έχουν την ίδια σημασία σήμερα και κατά πόσο ρυθμίζουν τη συμπεριφορά των ατόμων.

Να ηθογραφήσετε τον Αχιλλέα από τον λόγο του προς τον Οδυσσέα δείχνοντας παράλληλα και τα συναισθήματά του.

Συναισθήματα Αχιλλέα

Έθος Αχιλλέα

➤ **Συζήτηση στην ολομέλεια σχετικά με τον ρόλο των ηγετών στην ιστορία**

Ερώτημα: «Γνωρίζετε παραδείγματα ηγετών από την παγκόσμια Ιστορία, που οι αποφάσεις τους σε κρίσιμες εμπόλεμες περιόδους, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο για την τύχη των λαών;».

Ανάθεση εργασιών για το σπίτι

1. Βρείτε τους παρακάτω στίχους, όπου μιλάει ο Νέστορας, στα σώματα κειμένων του Ελληνικού Πολιτισμού (ν.ε. απόδοση Ι. Πολυλά), και αφού τους γράψετε δίπλα στο πρωτότυπο, να τους σχολιάσετε.

ἀφρήτωρ ἀθέμιστος ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος

ὅς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος

I, 63-64

2. Η εκδοχή του μύθου του Μελέαγρου με το κυνήγι του Καλυδώνιου κάπρου, που αναφέρεται στην Ιλιάδα είναι διασκευή του Ομήρου. Διαβάστε την δραματική εκδοχή του μύθου που αναφέρει η παράδοση στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://users.sch.gr/ipap/Heracleidae/meleagros.htm> και σημειώστε τις διαφορές. Μπορείτε, αν θέλετε, να παρακολουθήσετε και ένα βίντεο με ψηφιακή αφήγηση και σχέδια κόμικς σε απλά αγγλικά: <https://www.youtube.com/watch?v=TYZAPkR7FY8>

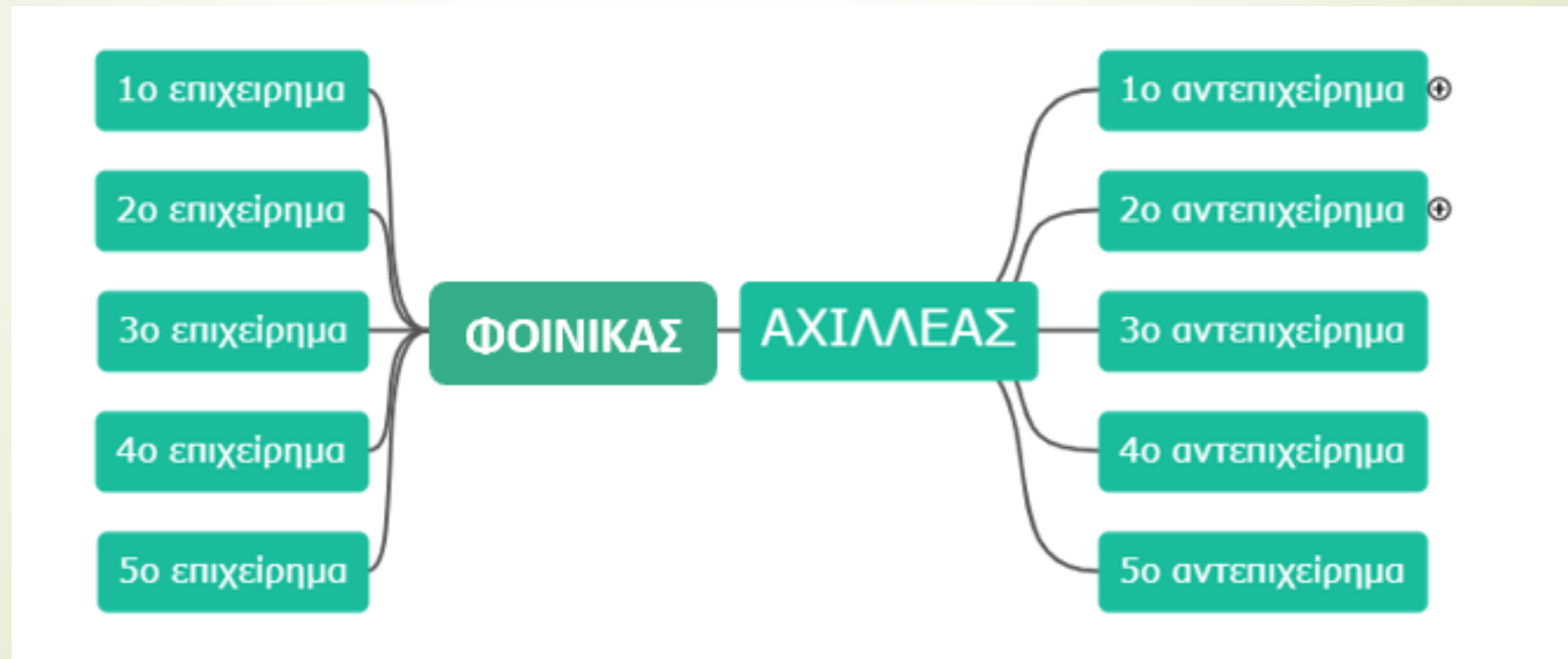
Σαρκοφάγος με το κυνήγι του Καλυδώνιου Κάπρου από προκονήσιο μάρμαρο. Στο κέντρο ο Μελέαγρος που κυνηγά τον Καλυδώνιο κάπρο πριν από την Άρτεμη. Μουσείο Καπιτωλίου.

3^ο Φύλλο εργασίας

ΟΜΑΔΑ: ΦΟΙΝΙΚΑΣ (8 άτομα)

Εσείς θα χωριστείτε σε δύο υποομάδες: Η Α υποομάδα θα εντοπίσει στον λόγο του Φοίνικα τα **επιχειρήματα του ίδιου**, ενώ η Β ομάδα τα **αντεπιχειρήματα του Αχιλλέα** και θα τα αποτυπώσετε σε έναν εννοιολογικό χάρτη σαν τον παρακάτω:

- Να βρείτε τη δομή του λόγου του Φοίνικα (πρόλογος – κύριο μέρος – επίλογος)
- Να μελετήσετε ιδιαίτερα τους στίχους **527-599** της ραψωδίας από τη ν.ε. απόδοση του Ι. Πολυλά, όπου ο Φοίνικας αναφέρει το μυθολογικό παράδειγμα του Μελέαγρου και να βρείτε τις **ομοιότητες και τις διαφορές** ανάμεσα στην ιστορία του Αχιλλέα και στην ιστορία του Μελέαγρου. **Τι προοικονομεί η ιστορία του Μελέαγρου στο έπος;**

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΕΛΕΑΓΡΟ (και κάποιο άλλο πρόσωπο)	ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΧΙΛΛΕΑ (και κάποιο άλλο πρόσωπο)
ιερείς	
πατέρας, μητέρα, αδερφές (οικογένεια του Μελέαγρου)	
φίλοι Μελέαγρου	
Κλεοπάτρα	(;)

Να ηθογραφήσετε τον Φοίνικα από τον λόγο του προς τον Αχιλλέα δείχνοντας παράλληλα και τα συναισθήματά του.

Συναισθήματα Φοίνικα

Ἴθος Φοίνικα

4^ο Φύλλο εργασίας

Δ' ΟΜΑΔΑ: ΑΙΑΝΤΑΣ (6 άτομα)

Πρώτη αποστολή σας είναι να εντοπίσετε στο κείμενο τα **επιχειρήματα του Αίαντα** και να τα αποτυπώσετε σε έναν εννοιολογικό χάρτη σαν τον παρακάτω σε ένα φύλλο χαρτί. Προσπαθήστε στη συνέχεια να τα ιεραρχήσετε τοποθετώντας τα κατά σειρά σπουδαιότητας από κάτω προς τα επάνω, σύμφωνα με την κρίση σας.

- Να βρείτε τη **δομή του λόγου του Αίαντα** (πρόλογος – κύριο μέρος – επίλογος) σημειώνοντας τους σχετικούς στίχους.
- Να **ηθογραφήσετε τον ήρωα** από το απόσπασμα και να περιγράψετε τα συναισθήματά του. Ποιο το ύφος του λόγου του Αίαντα σε σχέση με το ύφος των άλλων μελών της πρεσβείας; Συνάδει με τον χαρακτήρα του, όπως τον έχετε γνωρίσει ως τώρα; (Θυμηθείτε τη στάση του στην Ηραψωδία)

Συναισθήματα Αίαντα

Ήθος Αίαντα

➤ Στον λόγο του Φοίνικα ο ποιητής μάς δίνει πληροφορίες για την **ιδανική εκπαίδευση** στην εποχή του και στα παλαιότερα μυκηναϊκά χρόνια, όπως με την περίφημη φράση: **«να γίνεις έξοχος στα λόγια και στα έργα»** (στ. 443). **Αναζητήστε και άλλα χωρία** σε ολόκληρο το κείμενο της ενότητας που μας δίνουν πληροφορίες για το θέμα της εκπαίδευσης και σημειώστε τα στη δεξιά στήλη του παρακάτω πίνακα. **Λάβετε υπόψη σας και τα έργα τέχνης που είδατε.**

➤ Ακολουθώντας βρείτε τα αντίστοιχα χωρία στο αρχαίο ελληνικό κείμενο στον ιστότοπο του *Ελληνικού Πολιτισμού*: <http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/OMHROS-ILIADA/ARXAIIO/ILIADA.htm> και γράψτε τα στην αριστερή στήλη.

Ποιες από αυτές τις λέξεις του ομηρικού κειμένου που σημειώσατε χρησιμοποιούνται ακόμη στη νέα ελληνική; Υπογραμμίστε τις και βρείτε μία παράγωγη ή σύνθετη από την καθεμιά.

Ομηρικό κείμενο	Νεοελληνική απόδοση
	«να γίνεις έξοχος στα λόγια και στα έργα»

Εργασίες για το σπίτι για όλες τις ομάδες (δύο κατ' επιλογή)

1. Δημιουργική – συνθετική εργασία

Στους παρακάτω συνδέσμους θα βρείτε κάποιους διαδραστικούς πίνακες (jamboard) της Google με μια εικόνα στο κέντρο:

<https://jamboard.google.com/d/1ar6OmusD0PU9rpH5Ce0o2mA98xe4zpLGzBztOJK4wnY/edit?usp=sharing> (ΟΜΑΔΑ Α)

<https://jamboard.google.com/d/1ar6OmusD0PU9rpH5Ce0o2mA98xe4zpLGzBztOJK4wnY/edit?usp=sharing> (ΟΜΑΔΑ Β)

<https://jamboard.google.com/d/1ar6OmusD0PU9rpH5Ce0o2mA98xe4zpLGzBztOJK4wnY/edit?usp=sharing> (ΟΜΑΔΑ Γ)

<https://jamboard.google.com/d/1ar6OmusD0PU9rpH5Ce0o2mA98xe4zpLGzBztOJK4wnY/edit?usp=sharing> (ΟΜΑΔΑ Δ)

<https://jamboard.google.com/d/1ar6OmusD0PU9rpH5Ce0o2mA98xe4zpLGzBztOJK4wnY/edit?usp=sharing> (ΟΛΕΣ ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ)

**Ο Αχιλλέας παίζει φόρμιγγα,
ενώ εμφανίζεται η πρεσβεία.
Cades, Giuseppe. Παρίσι,
Μουσείο του Λούβρο**

Σχολιάστε την εικόνα σηματοδοτώντας από τη δική σας οπτική γωνία ως αναγνώστες τη σημασία της απεικονιζόμενης σκηνής γράφοντας μέσα στα «συννεφάκια» που θα σχεδιάσετε κρίσεις, σχόλια, ερωτήματα που σας δημιουργήθηκαν ή απλά ζωντανεύοντας την σκηνή με τον τρόπο των κόμικς (προσθήκη διαλόγων στα «συννεφάκια»).

Μπορείτε ακόμη, αν θέλετε, να προσθέσετε, με τη μορφή υπερσυνδέσμων, διάφορες πραγματολογικές πληροφορίες για τα πρόσωπα της συγκεκριμένης εικόνας, τραγούδια, αποσπάσματα από ταινίες και βίντεο ή ακόμη δικά σας κείμενα ή εικόνες που θα σχεδιάσετε, δουλεύοντας ομαδικά ή ατομικά.

Μην μας κάνεις τον
δύσκολο, εμείς
αποδεκατιζόμαστε
και εσύ το βιολί σου

Τον καλύτερο ρήτορα του
φέραμε και ακόμα να
πειστεί ο πεισματάρης!
εεεε ρε και να σφίξουν οι
ζέστες....

Ε ρε λάθη.... Καλός
πολεμιστής, αλλά
με τη φόρμιγγα δεν
το 'χει

<https://kotsanas.com/exh.php?exhibit=2102008>

Φόρμιγγα

<https://www.sigmalive.com/lifestyle/culture/692884/stagones-omirou-h-formigga-tou-axillea>

**Αχιλλέας και
Φόρμιγγα**

ΡΑΨΩΔΙΑ Ι (ΟΜΑΔΑ Γ, "ΦΟΙΝΙΚΑΣ")

Αχιλλέας και Φοίνικας

Να 'σαι καλά γερο-
Φοίνικα και σε
ευχαριστώ για τα
εγκώμιά σου... Μην
προσπαθείς όμως να με
βάλεις στη μάχη, τις
αποφάσεις μου τις έχω
πάρει και σου ζητώ να
τις σεβαστείς κι εσύ και
οι υπόλοιποι
σύντροφοι...

Μείνε ήσυχος
Φοίνικα... Με την
βοήθεια των θεών
(και της μανούλας
μου) όλα θα
φτιάξουν!

Αχ
Αχιλλέα...Μενάλωσες
κι εσύ. Σε φρόντιζα,
σε προστάτευα και
σου έδινα κρασάκι
από μωρό και να
τώρα που το κρασάκι
έκανε τη δουλειά του
κι έγινες ολόκληρο
παλικάρι...

Δεν ξέρω πως αλλιώς να
σε πείσω... Ούτως ή
άλλως δεν είσαι πια
νήπιος. Θέλω όμως να
σου ζητήσω να σταθείς
ξανά στα πόδια σου και
στο επίπεδο που σου
αρμόζει! Δεν μπορώ άλλο
να βλέπω ένα νέο
παλικάρι σαν εσένα μέσα
στο μαράζι!

ΡΑΨΩΔΙΑ Ι (ΟΜΑΔΑ Δ, "ΑΙΑΝΤΑΣ")

ΑΙΑΝΤΑΣ: Θα είναι για το καλό όλων μας να υποχωρήσεις.

ΦΟΙΝΙΚΑΣ: Μην ξεχνάς ότι οι Λιπές τιμωρούν όποιον τις παραβλέπει. Πολλούς ήρωες μπορώ να σου ανφέρω που υποχώρησαν από τον θυμό τους στα δώρα και τις παρακλήσεις των συντρόφων τους.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ: Ηρθαμε να σου ζητήσουμε να αφήσεις τον θυμό σου και να επιστρέψεις στην μάχη. Ο Αγαμέμνονας κατάλαβε το λάθος του και σου στέλνει αυτά τα πλούσια δώρα και τα καλάγματα.

Καλώς ήρθατε σύντροφοί μου! Ελάτε μεσα στην σκηνη να σας περιποιηθώ και να δειπνήσουμε.

Αρνούμαι την προσφορα. Έχω αποφασίσει να φύγω απο την Τροία και να ζήσω, χωρίς την αθάνατη φήμη για πολλά χρόνια ευτυχισμένα. Φοίνικα, σεφαστέ μου δάσκαλε, έλα μαζί μου στην Φθία.

Δεν αλλάζω την απόφασή μου.

Δεν μπορώ να ξεχάσω την προσβολή του Αγαμέμνονα. Θα ξαναμπώ στην μάχη μόνο αμα ο Έκτορας φτάσει στα καράβια των Μυρμιδόνων. Αυτή είναι η τελική μου απάντηση.

Αχιλλέας, Οδυσσέας, Φοίνικας, Αϊαντας, Bernard Picart, 1710-1711

ΡΑΨΩΔΙΑ Ι (ΟΜΑΔΑ Β, "ΑΧΙΛΛΕΑΣ")

Στην ελληνική μυθολογία, ο Αχιλλέας, γιος του Πηλέα και εγγονός του Αιακού (Αχιλλέας Πηλειδης ή Αιακίδης) ήταν ο μεγαλύτερος και ο κεντρικός αλλά και ο γενναιότερος ήρωας της Ιλιάδας του Ομήρου.

Ο Πάτροκλος ήταν γιος του Αργοναύτου Μενόιπυ (αδερφού του Πηλέα) και της θυγατέρας του Ακάστου, Σθενέλης ή της κόρης του Πηλέα Πολυμήλης (και επομένως ξάδερφος του Αχιλλέα) κατά τον Ησίοδο[1], του οποίου ο παππούς, ο Αιακός, ήταν γιος της Αίγινας όπως και ο Μενόιππος.[2] Όταν ήταν ακόμη μικρό παιδί και ζούσε στην ιδιαίτερη πατρίδα του, την Οπούντα της Λοκρίδας, σκότωσε πάνω στο παιχνίδι ένα συναμήλικό του αρχοντόπουλο, τον Κλησώνυμο, το γιο του Αμφιδάμαντα. Αν και ήταν ανήλικος, ο Πάτροκλος έπρεπε να φύγει από τον τόπο του, γιατί τον βάραινε το αίμα του νεκρού. Έτσι ο πατέρας του τον έφερε στον Πηλέα, που τον ανέθρεψε μαζί με τον Αχιλλέα σαν δικό του παιδί.

Ο Οδυσσεύς βασιλιάς της Ιθάκης, είναι ο κυριότερος χαρακτήρας στο επικό ποίημα του Ομήρου, Οδύσσεια, και επίσης διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στο άλλο έπος του Ομήρου, την Ιλιάδα. Είναι ευρέως γνωστός για την πονηριά και εφευρετικότητά του, διάσημος και για τα δέκα χρόνια που του πήρε η επιστροφή στο σπίτι του, μετά τον Τρωικό Πόλεμο, όπως αλληγορικά του απέδωσε ο ποιητής Όμηρος. Ήταν γιος του Λαέρτη και της Αντίκλειας, σύζυγος της Πηνελόπης και πατέρας του Τηλεμάχου

Μου αρέσει πολύ το τραγούδι του Αχιλλέα... ωχ! Τι κάνει άραγε εδώ η πρεσβεία; Τι να κάνω; Πώς θα αντιδράσει ο αγαπημένος μου φίλος, ο Αχιλλέας;

Ντο Φα Σι Μι... ωχ! Τι θέλουν από εμένα αυτοί οι Αχαιοί! Ελπίζω να μην τους έχει στείλει αυτός ο σκυλοπρόσωπος ο Αγαμέμνονας... Έτσι και τον δω μπροστά μου θα τον σκοτώσω με τα ίδια μου τα χέρια...

Τέλος πάντων, ας υποδεχτώ τους παλιούς μου συμμάχους, αυτοί δε φαίνε τόσο πολύ παρόλο που δε με υποστήριξαν όσο θα έπρεπε... ΘΕΛΩ ΤΗ ΜΑΜΑΚΑ ΜΟΥΥΥΥΥ

Ο Αχιλλέας παίζει φόρμιγγα κι ο Πάτροκλος παρακολουθεί, ενώ εμφανίζεται η πρεσβεία. Cades, Giuseppe. Παρίσι, Μουσείο του Λούβρου

Άντε να δούμε π θα καταφέρουμε τώρα... ελπίζω ο Αχιλλέας να μην είναι τόσο νήπιος ώστε να μην τον πείσουν τα εξάισια επιχειρήματά μου... ENNOΩ τα επιχειρήματά μας...

3. Εργασίες κριτικής σκέψης

Επιλέξτε μία από τις δύο παρακάτω εργασίες:

A) Διαβάστε το ποίημα του Κ. Καβάφη, “Che fece . . . il gran rifiuto” στο:

[https://www.greek-](https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/browse.html?cnd_id=9&text_id=801)

[language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/browse.html?cnd_id=9&text_id=](https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/browse.html?cnd_id=9&text_id=801)

801 και σχολιάστε το σε σχέση με τη στάση του Αχιλλέα στη ραψωδία Ι αλλά και γενικά κάθε ανθρώπου που μένει ακλόνητος στις πεποιθήσεις του:

Che fece . . . . il gran rifiuto

Σε μερικούς ανθρώπους έρχεται μια μέρα που πρέπει το μεγάλο Ναι ή το μεγάλο το Όχι να πούνε. Φανερώνεται αμέσως όποιος το έχει έτοιμο μέσα του το Ναι, και λέγοντάς το πέρα

πηγαίνει στην τιμή και στην πεποίθησί του. Ο αρνηθείς δεν μετανιώνει. Αν ρωτιούνταν πάλι, όχι θα ξαναέλεγε. Κι όμως τον καταβάλλει εκείνο τ' όχι — το σωστό — εις όλην την ζωή του.
[1899, 1901*]

Κ.Π. Καβάφης

B) Διαβάστε το θεατρικό έργο του Μπέρτολτ Μπρέχτ, **Αυτός που λέει Ναι κι Αυτός που λέει Όχι** στο: https://www.efsyn.gr/tehnas/theatro/32527_aytos-roy-leei-nai-kai-aytos-roy-leei-ohi-dyo-sholikes-operes και συγκρίνετέ το με τη σκηνή του διαλόγου Οδυσσέα – Αχιλλέα της ραψωδίας Ι ή δραματοποιήστε μία σκηνή που σας συγκίνησε ιδιαίτερα.

- **Πιθανές επεκτάσεις – Παραλλαγές σεναρίου**

Το σενάριο αυτό θα μπορούσε να λάβει τη μορφή ενός μεγαλύτερου **διαθεματικού project**, που θα καλύπτει όλη τη σχολική χρονιά, εφόσον έχει σαν θεματικό άξονα τη **σχέση αλληλεπίδρασης ατόμου – κοινωνίας, μέσα από τη Λογοτεχνία, την Ιστορία αλλά και τις Τέχνες**. Επίσης θα μπορούσε να οργανωθεί και κάποια δραματοποίηση είτε της σκηνής της πρεσβείας είτε μιας νέας σκηνής, που θα προσθέσουν οι μαθητές στο κείμενο (**δημιουργική γραφή, σκηνοθεσία**), την οποία θα μπορούσαν να παρουσιάσουν σε μία σχολική εκδήλωση στο τέλος της χρονιάς. Επίσης ενδείκνυται η παρακολούθηση σχετικών ταινιών ή ιστορικών ντοκιμαντέρ.

• Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία

- Φουντοπούλου Μ. Ζ. (2010), *Το προσδιοριστικό πλαίσιο της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση*. Αθήνα: εκδ. Γρηγόρη,
- Βιβλίο του καθηγητή για την Ιλιάδα, σελ. 98-106.
- Βιβλίο Ιλιάδας, μετάφραση Ν. Καζαντζάκη, Ι.Θ. Κακριδή
- Ελληνικός Πολιτισμός:
<http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/OMHROS-ILIADA/Iliada/Iliada19.htm>
- Ελληνικός Πολιτισμός:
<http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/OMHROS-ILIADA/ARXAIIO/ILIADA.htm>
- Blog ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ, Ε. Γκόνου, Εισαγωγή στην Ιλιάδα και διάφορες μαθητικές εργασίες: <https://blogs.sch.gr/elegkonou/>
- <https://eclass.sch.gr/modules/units/?course=0501004385&id=996961>
- <http://e-learning.sch.gr/course/view.php?id=1427>
- <https://alexgger.blogspot.com/2013/02/225-431.html>
- Κασσωτάκης Μ. & Φλουρής Γ. (2013). *Μάθηση και διδασκαλία. Σύγχρονες απόψεις για τις διαδικασίες της μάθησης και τη μεθοδολογία της διδασκαλίας*. Αθήνα: εκδ. Γρηγόρη

- Μ. Σαμαρά (2000). *Ομήρου Ιλιάδα, Προγραμματισμός της διδασκαλίας της στη Β΄ Γυμνασίου*. Αθήνα: εκδ. Gutenberg
- Βιβλίο Ιστορίας Α΄ Γυμνασίου:
- http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2290/Istoria_A-Gymnasiou_html-empl/index_03_01.html
- Μπρεχτ Μπέρτολτ (1983), *Αυτός που λέει Ναι κι Αυτός που λέει Όχι*. Αθήνα: εκδ. Δωδώνη
- Καβάφη Κ.Π., *Che fece . . . . il gran rifiuto*
- Η έννοια και τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης αξιολόγησης, παρουσίαση από την ενότητα 3 του επιμορφωτικού προγράμματος του ΙΕΠ (2022).
- ΟΜΗΡΟΥ "ΙΛΙΑΔΑ": Ραψωδία Ι' - Μαρία Κεχαγιόγλου | Εθνικό Θέατρο:
<https://www.youtube.com/watch?v=nhitP9Ix-K8>
- Για το μύθο του Μελέαγρου:
- <http://users.sch.gr/ipap/Heracleidae/meleagros.htm>
- Βίντεο με την ιστορία του Μελέαγρου και το κυνήγι του Καλυδώνιου κάπρου:
<https://www.youtube.com/watch?v=TYZAPkR7FY8>
- Ο Μελέαγρος στην τέχνη:
- <https://sites.google.com/site/geaitolonkiakarnanon/archeio/o-meleagros-sten-techne>

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!

